

STVARNA NADLEŽNOST U POSTUPKU OVRHE NA BRODICI UPISANOJ U UPISNIK BRODOVA

VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Rješenje broj: Gr1 336/07-2 od 25. rujna 2007.

Sudac: Vlatka Potočnjak-Radej kao sudac pojedinac

Ako postoje uvjeti predviđeni Pomorskim zakonikom, vlasnik brodice može zatražiti da se brodica upiše u upisnik brodova bez obzira udovoljava li kriterijima po članku 5. stavku 1. točki 2. Pomorskog zakonika.¹ Okolnost da je brodica upisana u upisnik brodova i da je temeljem rješenja Lučke kapetanije obavljen upis hipoteke u listu C uloška glavne knjige upisnika trgovačkih brodova nije od utjecaja na stvarnu nadležnost suda za provođenje ovrhe na toj brodici. Za postupak ovrhe na brodici stvarno je nadležan općinski sud.

Ovrhovoditelj je Općinskom sudu u Rijeci podnio prijedlog za ovrhu radi naplate novčane tražbine na brodici ovršenika na kojoj je uknjiženo pravo zaloga u korist ovršenika na temelju solemniziranog ugovora o kreditu kao ovršne isprave.

Općinski sud u Rijeci rješenjem broj Ovr-2577/06 od 1. prosinca 2006. oglasio se stvarno nenadležnim pozivom na odredbu čl. 33. a) st. 2. toč. 3. Ovršnog zakona ("Narodne novine", broj: 57/96, 22/99,² 42/00, 173/03, 194/03 – ispravak, 151/04 i 88/05 – dalje: OZ) prema kojoj odredbi trgovački sudovi određuju ovrhu iz čl. 252. a) st. 2. OZ-a³ u sporovima iz njihove stvarne nadležnosti u parničnom postupku.

Predmet ovrhe je brodica upisana u hrvatski upisnik pomorskih i trgovačkih brodova Lučke kapetanije R., pa se po stajalištu Općinskog suda u Rijeci primjenjuje plovidbeno pravo prema Pomorskom zakoniku. Nakon pravomoćnosti rješenja kojim se oglasio stvarno nenadležnim, Općinski sud u Rijeci predmet je ustupio Trgovačkom sudu u Rijeci kao stvarno i mjesno nadležnom sudu.

Trgovački sud u Rijeci nije prihvatio nadležnost i dopisom broj Ovr-714/07 od 23. kolovoza 2007. predmet je dostavio Vrhovnom sudu Republike Hrvatske. Vrhovni sud Republike Hrvatske odlučivao je o rješavanju sukoba nadležnosti između Općinskog suda u Rijeci, koji se oglasio stvarno nenadležnim, i Trgovačkog suda u Rijeci koji je taj sukob izazvao.

1 Pomorski zakonik iz 1994. ("Narodne novine", broj 17/94, 74/94, 43/96).

2 Vjerojatno je omaškom navedeno 22/99; trebalo bi pisati 29/99.

3 Vjerojatno je omaškom navedeno 252. a) st. 2. OZ-a; trebalo bi pisati 252. h stavak 2. OZ-a.

Trgovački sud u Rijeci otklonio je svoju nadležnost pozivom na odredbu čl. 867. st. 1. Pomorskog zakonika ("Narodne novine", broj: 17/94, 74/96 i 158/03 – PZ) kojim je određeno da se odredbama dijela desetog Zakonika uređuje postupak izvršenja i osiguranja na brodu i teretu na brodu koji se nalazi u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske. Te odredbe ne odnose se na postupak ovrhe na brodicama. Navedeno plovilo upisano je u očevidnik brodica za osobne potrebe, Lučke ispostave R., knjiga 2, vlasnik J. B., R., dužine 13,50 m, širine 3,47 m, GT-13,92 m³, sposoban za prijevoz 12 putnika, upisan na temelju rješenja Lučke ispostave R. od 25. siječnja 2000.

Brodica je upisana u upisnik brodova temeljem odredbe čl. 204. st. 1. PZ-a, a na temelju rješenja Lučke kapetanije R. od 28. lipnja 202. obavljen je upis ugovorne hipoteke.

Prema odredbi čl. 841. važećeg Pomorskog zakonika ("Narodne novine", broj: 181/04 – PZ) odredbama dijela devetog (od čl. 841. do čl. 851. PZ-a) određuje se ovrha i osiguranje na brodu i teretu na brodu koji se nalazi u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske.

Prema odredbi stavka 3. citirane odredbe (čl. 841. PZ-a) ovrha i osiguranje na plovnom objektu koji se u smislu odredaba čl. 5. tog zakonika ne smatra brodom provodi se prema Ovršnom zakonu, a prema odredbi stavka 6. istoga članka ovrhu i osiguranje na brodu i teretu određuju i provode trgovački sudovi nadležni za pomorske sporove.

Prema odredbi čl. 5. st. 1. toč. 4. PZ-a brod jest plovni objekt namijenjen za plovidbu morem čija je duljina veća od 12 m, a brutto tonaža veća od 15 ili je ovlašten prevoziti više od 12 putnika, a prema toč. 15. istoga članka brodica jest plovni objekt namijenjen za plovidbu morem koji nije brod ili jahta, čija je duljina veća od 2,5 metara, ili ukupne snage porivnih strojeva veće od 5 kW. Istu odredbu sadržavao je i ranije važeći Pomorski zakonik u odnosu na definiciju broda (čl. 5. st. 1. toč. 2.) kada je izvršena registracija brodice u očevidnik brodice Lučke ispostave R.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, rješavajući o sukobu nadležnosti, odlučio je da okolnost što je na predmetnom plovilu, a na temelju rješenja Lučke kapetanije R. od 28. lipnja 2002., obavljen upis ugovorne hipoteke koja je upisana u listu C uložka glavne knjige hrvatskog upisnika trgovačkih brodova, pozivom na čl. 204. st. 1. PZ-a ("Narodne novine", broj: 17/94), nije od utjecaja na stvarnu nadležnost suda za provođenje ovrhe. Vrhovni sud Republike Hrvatske u obrazloženju odluke istaknuo je da je čl. 841. st. 6. PZ-a propisano da ovrhu i osiguranje na brodu i teretu određuju i provode trgovački sudovi nadležni za pomorske sporove, a sama činjenica da je predmetna brodica zbog ugovorne hipoteke na plovilu upisana u upisnik brodova ne dovodi do toga da ona gubi status brodice.

Odredbom čl. 33. a) st. 1. OZ propisano je da su općinski sudovi stvarno nadležni određivati ovrhu, osim ako rješavanje tih predmeta nije izriječno povjereno

drugom sudu, tijelu i osobi. PZ-om je izrijekom trgovačkim sudovima povjerena ovrha samo na brodu, a i ne i na brodici.

Slijedom navedenoga, Vrhovni sud Republike Hrvatske na temelju čl. 23. st. 2. i 3. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine", broj: 53/91, 91/92, 112/99, 117/03 i 88/05) odlučio je da je za postupanje u ovom ovršnom predmetu stvarno i mjesno nadležan Općinski sud u Rijeci.

Dr. sc. Vesna Skorupan Wolff, znanstveni suradnik
Jadranski zavod HAZU

Summary:

SUBJECT MATTER JURISDICTION IN THE PROCEEDINGS FOR ENFORCEMENT ON A BOAT ENTERED IN THE REGISTER OF SHIPS

Should provisions of Article 201 and 202, Paragraph 1, Point 3) of the Maritime Code apply, the owner of a boat may require that the boat be entered in the register of ships, no matter whether the boat meets or not the requirements referred to in Article 5, Paragraph 1, Point 2) of the Maritime Code. The circumstance that the boat was entered in the register of ships has no impact on the subject matter jurisdiction. The proceedings upon a proposal for order of enforcement on a boat fall within the competence of the Municipal Court.